

Katowice, dnia 17 czerwca 2025 r.

INFORMACJA Nr 5s/2022/EW

w sprawie wybuchu metanu, pożaru i wypadku zbiorowego (16 wypadków śmiertelnych, 7 ciężkich, 25 powodujących czasową niezdolność do pracy), zaistniałych w dniu 20 kwietnia 2022 r. o godzinie 0¹² w rejonie ściany N-6 w pokładzie 404/4+405/1 w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Pniówek” w Pawłowicach.

Wypuch metanu, pożar i wypadek zbiorowy, zaistniały w rejonie ściany N-6 w pokładzie 404/4+405/1.

Nieskłonny do tępąć pokład 404/4+405/1 o grubości od 4,8 m do 7,15 m i nachyleniu do 12°, zaliczony został do IV kategorii zagrożenia metanowego, III kategorii zagrożenia wyrzutami gazów i skał, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego oraz I i II stopnia zagrożenia wodnego. W stropie pokładu zalegają naprzemienne warstwy łupka ilastego i mułowca o grubości do około 12,0 m, a następnie węgiel pokładu 404/3 o grubości do około 1,0 m.

W dniu 10 stycznia 2022 r. uruchomiono eksploatację pokładu 404/4+405/1 ścianą N-6 o długości do 205 m i wybiegu 342 m, która eksploatowana była z zawalem stropu pomiędzy chodnikami N-12 i N-11. Ściana ta wyposażona została w kombajn ścianowy typu JOY 4LS22, przenośnik zgrzebłowy ścianowy typu JOY AFC oraz 133 sekcje obudowy zmechanizowanej, w tym 129 sekcji typu Fazos-JZR-17/37-2x3130 i 4 sekcje typu Fazos-JZR-17/37-2x3130-1.

Ścianę przewietrzano systemem na „Y”, prądem powietrza doprowadzanym chodnikiem N-12 w ilości około 1150 m³/min i odprowadzanym poprzez chodnik N-11 w ilości 2300 m³/min w kierunku szybów III i IV. W rejonie ściany prowadzono odmetanowanie z efektywnością wynoszącą do 46%, przy metanowości bezwzględnej wynoszącej do około 45 m³CH₄/min.

Rejon wentylacyjny ściany N-6 zabezpieczony został urządzeniami gazometrii automatycznej zabudowanymi między innymi w ścianie oraz wyrobiskach przyścianowych.

Do dnia 19 kwietnia 2022 r. ściana uzyskała około 289 m postępu z planowanych 342 m i odsłonięto w niej uskoki o zrzutach do około 1,0 m, powodujących opady skał ze stropu i ociosu, w tym przy skrzyżowaniu z chodnikiem N-11.

W dniu 19 kwietnia 2022 r., na zmianie „C” rozpoczynającej się o godzinie 18⁰⁰, sztygar zmianowy oddziału G-2 skierował zespół 15 pracowników do prac związanych z urabianiem w ścianie N-6, w tym górnika przodowego, 2 górników kombajnistów i 2 górników sekcyjnych (operatorów obudowy zmechanizowanej). Około godziny 0¹² w

dnia 20 kwietnia 2022 r., w trakcie urabiania kombajnem odcinka ściany przyległego do chodnika N-11, nastąpił wybuch metanu. W tym czasie dyspozytor ruchu zakładu górniczego zaobserwował w rejonie ściany N-6 gwałtowny wzrost stężeń metanu do 8,0% oraz zanik przepływu powietrza w chodniku N-12 rejestrowane przez czujniki gazometrii automatycznej. O godzinie 0²⁴ dyspozytor ruchu rozpoczął prowadzenie akcji ratowniczej. W wyznaczonej strefie zagrożenia znajdowało się 42 pracowników, z tego 16 w rejonie ściany N-6. W czasie prowadzonej akcji 39 pracowników udało się wycofać. W ścianie pozostały jednak 3 osoby, tj. 2 górników sekcyjnych i górnik kombajnista. Do ich ratowania skierowano 3 własne zastępy ratownicze.

Około godziny 3¹⁰, w czasie gdy w chodniku N-11 jeden z zastępów ratowniczych transportował na noszach odnalezionego górnik sekcyjnego, drugi zastęp wchodził do ściany od strony chodnika N-12, a trzeci przemieszczał się chodnikiem N-11 w kierunku ściany w celu udzielenia pomocy górnikowi kombajniście, nastąpił drugi wybuch metanu. W wyniku tego wybuchu utracono wskazania z większości czujników gazometrii automatycznej zabudowanych w rejonie ściany, a jego skutki odczuto także w bazie ratowniczej. W zagrożonym rejonie pozostało 7 osób tj. górnik kombajnista, górnik sekcyjny oraz zastęp ratowniczy (5 ratowników).

W dniu 21 kwietnia 2022 r. o godzinie 19⁴⁰, w czasie prowadzonej akcji ratowniczej i przywracania przewietrzania w chodniku N-12 nastąpił kolejny wybuch metanu, który objął zastępy ratownicze. W związku z rozwojem pożaru w następstwie wybuchu metanu, występującą w rejonie ściany N-6 atmosferą niezdatną do oddychania oraz dużym prawdopodobieństwem wystąpienia kolejnych wybuchów metanu i związanym z tym niebezpieczeństwem dla ratowników, kierownik akcji w oparciu o opinię zespołu doradców z udziałem specjalistów podjął decyzję o czasowym wyłączeniu rejonu ściany N-6 z sieci wentylacyjnej przy pomocy tam izolacyjnych o konstrukcji przeciwwybuchowej.

Trwającą 13 dni akcję ratowniczą, prowadzono z udziałem zastępów własnych kopalni, kopalń sąsiednich i zastępów CSRG w Bytomiu. Kierownik akcji ratowniczej zakończył jej prowadzenie w dniu 2 maja o godzinie 7⁴³, po odizolowaniu rejonu objętego skutkami wybuchu metanu i pożaru trzema tamami o konstrukcji przeciwwybuchowej. W związku z przeprowadzoną w dniach od 9 do 14.09.2023 r. akcją ratowniczą odnaleziono i wytransportowano na powierzchnię ciała 6 zaginionych pracowników. Podczas akcji ratowniczej przeprowadzonej w dniach od 20 do 23.10.2023 r. odnaleziono i wytransportowano ciało ostatniego zaginionego górnika.

W wyniku wybuchów metanu 16 pracowników uległo wypadkom śmiertelnym, 7 ciężkim, 25 powodującym czasową niezdolność do pracy pracowników.

Nadzór nad prowadzoną akcją sprawował Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku, przy współudziale Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach.

Po zakończeniu akcji, w dniu 2 maja 2022 r., przedstawiciele Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku przeprowadzili kontrolę miejsca zabudowy tam izolacyjnych. Wybuch metanu oraz wypadek zbiorowy zostały zgłoszone Dyrektorowi Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku w dniu 20 kwietnia 2022 r. o godzinie 1³³.

W związku z zaistniałym zdarzeniem, decyzją nr 11 z dnia 22 kwietnia 2022 r., Prezes Wyższego Urzędu Górniczego powołał Komisję dla zbadania przyczyn i okoliczności wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 20 kwietnia 2022 r. w JSW S.A. KWK „Pniówek” w Pawłowicach.

W dniu 16 stycznia 2025 r., po zakończeniu prac komisji, zostało sporządzone sprawozdanie, w którym ustalono:

prawdopodobnym inicjałem zapalenia metanu i jego wybuchu o godz. 0¹² w dniu 20 kwietnia 2022 r. była iskra tarcia organu urabiającego kombajnu z elementem stalowym obudowy rejonu skrzyżowania ściany N-6 z chodnikiem N-11 lub iskra tarcia organu urabiającego kombajnu z piaskowcem.

Przyczyną wypadku zbiorowego było oddziaływanie na uszkodzonych płomienia o wysokiej temperaturze oraz dynamicznie przemieszczającej się fali ciśnieniowej, spowodowanych zapaleniem i wybuchem metanu w dniu 20 kwietnia r. o godz. 0¹², a także zaistniałymi w trakcie akcji ratowniczej wybuchami wtórnymi.

W związku z wybuchem metanu, wypadkiem zbiorowym oraz pożarem Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku w dniu 4 maja 2022 r. nakazał:

1. Dalsze prace związane z profilaktyką pożarową w rejonie zakończonej akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wybuchem metanu, wypadkiem zbiorowym i pożarem, zaistniałymi w dniu 20 kwietnia 2022 r. o godz. 0¹² w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Pniówek” w Pawłowicach, w rejonie ściany N-6 w pokładzie 404/4+405/1, prowadzić w oparciu o „Dokumentację prac profilaktycznych”, zaopiniowaną przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń występujących w ruchu zakładu i zatwierdzoną przez kierownika ruchu zakładu górniczego, uwzględniającą między innymi:
 - a. zabudowę urządzeń gazometrii automatycznej do kontroli składu i parametrów powietrza w czynnych wyrobiskach, w których w wyniku prowadzonej akcji ratowniczej wykonano tamy o konstrukcji przeciwwybuchowej,
 - b. ustalenie zakresu i częstotliwości kontroli rejonu zakończonej akcji ratowniczej, w tym wykonanych tam konstrukcji przeciwwybuchowej,
 - c. wyniki analizy możliwości dopływu gazów z otamowanej przestrzeni do czynnych wyrobisk w ruchu zakładu górniczego,
 - d. uszczelnianie górotworu w czynnych wyrobiskach w miejscach stwierdzonych i możliwych wypływów gazów pożarowych.
2. Utworzyć pole pożarowe w przestrzeni objętej wpływami wybuchu metanu i pożaru, zaistniałymi w dniu 20 kwietnia 2022 r. o godzinie 0¹² w rejonie ściany N-6 w pokładzie 404/4+405/1, w granicach zaopiniowanych przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń z udziałem specjalistów.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG Rybniku.